

NÁVRH IMPLEMENTAČNÍHO PLÁNU APLIKACE VÝSLEDKŮ PROJEKTU TD010033 V PRAXI

MODEL PRO EMPIRICKÉ HODNOCENÍ A PREDIKCE DOPADŮ DAŇOVÝCH ZMĚN

I. Identifikace výsledků

Výsledkem projektu pro účely následného využití v praxi jsou:

Identifikační číslo výsledku	Název	Druh výsledku	Dosažení
TD010033V002	Model QUAIDS	N _{met} – Certifikovaná metodika	12/2013
TD010033V003	Model TAXBEN	N _{met} – Certifikovaná metodika	12/2013
TD010033V004	Software pro empirické využití metodiky QUAIDS	R – Software	12/2013
TD010033V005	Software pro empirické využití metodiky QUAIDS	R – Software	12/2013

Majetková autorská práva k těmto výsledkům náleží příjemci, tj. NHÚ AVČR, v.v.i.

II. Plán využití, implementace a/nebo převedení do praxe

Příjemce poskytl Ministerstvu financí České republiky (MF ČR) nevýhradní licenci k využívání výše uvedených výsledků na základě smlouvy o využití výsledků výzkumu a vývoje uzavřené dne 20. 12. 2013. Konečné verze výsledků byly MF ČR předány 24. 1. 2014. Proběhlo prvotní zaškolení pro práci se software a další proběhne v průběhu února 2014.

Obě výsledné metodiky a jim odpovídající software mají být využívány MF ČR. Při formulaci a zdůvodnění návrhů daňových změn by MF ČR mělo využívat modely TAXBEN a QUAIDS k simulaci dopadů zvažovaných návrhů na daňové poplatníky a příjmy státního rozpočtu. Modely umožňují porovnat široké spektrum návrhů daňových úprav až reforem. Při přípravě změn regulace (zákony, vyhlášky, směrnice) tak MF ČR může vyhodnocovat dopady alternativních návrhů na daňové poplatníky, příjemce dávek a státní rozpočet. Výstupy modelů umožňují odhalit i případné nezamýšlené či nežádoucí dopady (např. velmi negativní dopady na konkrétní skupinu osob, rodin, domácností). Výstupy modelů umožňují věcně posoudit různé varianty a posílit informovanost při výběru varianty k realizaci, která nejlépe dosahuje zamýšlených cílů daňové reformy při zredukování nežádoucích efektů.

Sledovatelným využitím metodik a software má být zejména zahrnutí analýz očekávaných dopadů daňových reforem ve zprávách hodnocení dopadů (RIA), které jsou povinnou

součástí důvodových zpráv k návrhům daňových zákonů obdobným návrhům nové regulace.

NHÚ AVČR jako řešitel projektu hodlá používat vyvinuté modely pro své vlastní výzkumné potřeby a k produkci nezávislých analytických studií hodnotících navrhované daňové reformy či doporučující alternativní reformy a dále pro akademicky orientovaný výzkum publikovaných v domácích a mezinárodních odborných časopisech.

III. Plánované přínosy využití výsledku

Výsledkem projektu jsou metodiky a software, které mají být využity nekomerčním způsobem pro formulaci veřejných politik státní správou, konkrétně MF ČR. Je proto nemožné stanovit měřitelné očekávané přínosy typu tržby, zisky, či přímé úspory výdajů státního rozpočtu. O úsporách pro veřejné rozpočty lze uvažovat pouze v obecnější rovině věci z pohledu toho, jak tyto nástroje pomou zkvalitnit daňovou a dávkovou politiku státu. Modely TAXBEN a QUAIDS totiž umožňují připravovat novou daňovou legislativu na základě přesnějších a detailnějších informací o dopadech navrhovaných změn. Konečným (nekvantifikovatelným) přínosem tedy má být zkvalitnění budoucích daňových a dávkových politik.

Výsledky projektu umožní Ministerstvu financí provádět hodnocení alternativních návrhů daňových reforem při velmi nízkých nákladech. Zde je třeba srovnávat s dosavadními alternativami, které představovaly buď outsourcované studie ke každé individuální daňové agendě (v řádu stovek tisíc až milionů Kč) nebo vynechání analýz dopadů jako takových. Bude se jednat o řádový posun v kvalitě analytické práce při přípravě nové legislativy. Provedení samotné simulace dopadů jedné reformy na reprezentativním souboru více než 20,000 jednotlivců trvá přibližně 30 až 40 minut (volba nových parametrů daňového systému do software a následná simulace). Výstupem je přibližně 100 tabulek a grafů ukazujících dopady reformy na úrovni domácností i jednotlivců, diferencovaně podle výše a druhu příjmů, počtu dětí a ekonomické aktivity, ukazujících změnu rozdílných ukazatelů daňového a dávkového systému (výši daní a dávek, průměrné, mezní a participační daňové sazby). Obdobně u modelu QUAIDS trvá vyhodnocení jednoduché reformy nepřímých daní přibližně 10 minut (u komplexnějších reforem přesouvajících položky zboží mezi sazbami DPH řádově více). Výstupem je 20 tabulek ukazující dopady na domácnosti dle příjmových skupin, spotřebitelskou poptávku a státní rozpočet, jednotlivě po skupinách zboží a služeb.

Modely umožňují zpřesnění odhadů dopadů daňových reforem na státní rozpočet. Lze očekávat snížení neprenosností v údajích nutných pro sestavování veřejných rozpočtů v řádu miliard Kč. (Například odhady zvýšení příjmů státního rozpočtu v důsledku zvýšení sazeb DPH na 15 a 21 procent v roce 2013, vyhodnocené pomocí modelu QUAIDS, jsou o téměř 3 miliardy Kč nižší. Důvodem je, že model QUIADS explicitně modeluje pokles spotřebitelské poptávky v důsledku snížení sazeb.)

Dodatečné nepeněžní přínosy plynoucí z využívání výsledků projektu by měly plynout ze zveřejňování kvalitních a detailních odhadů dopadů daňových reforem ve zprávách RIA

k návrhům zákonů. Transparentní informace o dopadech zvažovaných a následně schvalovaných návrhů mají velký význam i pro proces veřejných konzultací a konzultací s potenciálně dotčenými subjekty. Mohou zvýšit kredibilitu vládních politik v očích veřejnosti, zlepšit informovanost veřejnosti o daňové problematice a zvýšit důvěru veřejnost v chod státu a demokratického systému správy věcí veřejných obecně.

IV. Časový plán

MF ČR se ve smlouvě o využití výsledků zavázalo využít výsledků nejpozději do 15.12.2015. Lze očekávat, že ke skutečnému využití dojde dříve. Z hlediska realizace výše popsaných přínosů je žádoucí, aby byly vyvinuté nástroje využívány již při přípravě návrhů daňových reforem, které se rozhodne zavádět nová vládní koalice. Časování těchto reformních procesů je samozřejmě věcí ryze politickou a zcela mimo kontrolu příjemce. Zahájení legislativních prací lze však na základě historických zkušeností očekávat s velkou jistotou již během roku 2014.

V. Monitorovací ukazatele

Monitorovacím ukazatelem je uvádění výsledků analýz navrhovaných daňových reforem ve zprávách hodnocení dopadů (RIA), které jsou a budou povinnou součástí důvodových zpráv předkládaných věcných záměrů zákonů a zákonů samotných. Kvantitativní cíle je obtížné stanovit, neboť závisí primárně na politických rozhodnutích o počtu, rozsahu a hloubce předkládaných daňových změn a na tom, zda návrh nové regulace proběhne podle pravidel RIA (schváleny vládním usnesením¹). Tyto faktory nemůže příjemce ovlivnit. Nicméně záměrem nové vládní koalice je provést reformy přímých daní a DPH. Minimálně by proto lze očekávat přinejmenším dvě zprávy RIA, pro jejichž zpracování bude vhodné modely TAXBEN a QUAIDS využít.

¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/ria/metodiky/obecne-zasady-pro-hodnoceni-dopadu-regulace-90556/>